

**Umman'da Kapiřan
İmparatorluklar**

Osmanlı ve Portekiz

Emperyal ve Kutsal, Muhafız ve Mültezim

Salih Özbaran

Tarihçi
KİTAPVİDİO

Tarihçi Kitabevi Yayınları: 32
Tarihçi Kitabevi Sahibi ve Genel Yayın Yönetmeni
Necip Azakođlu

Editör : Necip Azakođlu
Sayfa tasarımı : Nevin Azakođlu
Kapak tasarımı: Tarkan Tođo

Birinci baskı: Ocak 2013
Boyutlar: 13.5 x 21 cm
Sayfa sayısı: 328

Baskı ve Cilt:
Kitap Matbaacılık Sanayi ve Ticaret Ltd. Őti.
DavutpaŐa Cad. 123 Kat 1
Topkapı / ZEYTİNBURNU - İSTANBUL
+90 (212) 482 99 10
Sertifika no: 16053

ISBN: 978-605-4534-20-3

© Yayın hakları Tarihçi Kitabevi'ne aittir.
Bu eserin bütün hakları saklıdır. Yayınevinden yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir Őekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

Tarihçi Kitabevi
www.tarihcikitavebi.com
Moda Caddesi No: 104/A Moda / KADIKÖY-İSTANBUL
Tel: 0 216 418 68 86
GSM: 0 530 370 74 11
E- posta: info@tarihcikitavebi.com

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	11
GİRİŞ.....	17
Sorunlar, Yorumlar ve Beklentiler.....	17
I. BÖLÜM	
İMGELER, İZLENİMLER, SUÇLAMALAR.....	31
• Korsan, Denizci, Gözlemci: Selman Reis'in Raporu (1525)...	33
• Akdeniz'de "Türk", Okyanusta "Rûmî/Türk: Portekiz Kaynaklarında Osmanlı İmgelerine Yeniden Bakış.....	59
II. BÖLÜM	
KABINA SİĞMAYANLAR.....	91
• Avrupa'nın Okyanuslarda Yayılması ve Akdeniz Dünyası....	93
• Bir Deniz Gücü: Portekiz İmparatorluğu.....	115
III. BÖLÜM	
İSLÂMİN BAYRAĞINI TAŞIYANLAR.....	133
• Osmanlı İmparatorluğu'nun Umman'a Açılması.....	135
• Hint Okyanusu'nda Osmanlı Varlığı.....	164

IV. BÖLÜM

OKYANUSTA VURUŞANLAR.....193

- 1538’de Preveze İle Eşzamanlı Bir Hüsrân:
Hindistan Kapılarında “Donanma-i Hümayûn”195
- 1552: Hürmüz Kuşatması, Pîrî Reis’in Sonu.....217
- 1559 Bahreyn: Devlet Korsanlığı, Bir Trajedi.....233

V. BÖLÜM

NAFİLE BARIŞA YÖNELENLER.....245

- “Eğer İstersen “Sulh” ve “Salâh!” Osmanlı Sultanı’ndan
Portekiz Kralı’na “Nâme-i Hümayûn”247

VI. BÖLÜM

BAHARATIN PEŞİNE DÜŞENLER.....271

- Baharat: Serüveni ve Ticareti Üstüne Bir Özet.....273

SONUÇLARDAN BİR ÖZET.....294

BİBLİYOGRAFYA.....299

DİZİN.....311

HARİTALAR VE RESİMLER

Harita 1:	16. yüzyılda Akdeniz-Hint Okyanusu Bağlantısı.....	35
Resim 1:	Selman Reis'in sunduğu sanılan layihanın kopyası.....	40
Resim 2:	Selman Reis kadırgalarına ilişkin gravür.....	43
Resim 3:	Aden Körfezi.....	46
Resim 4:	17. yüzyılda Hint Okyanusu-Akdeniz bağlantı haritası..	63
Resim 5:	Rumiler'in (Rumes) Portekiz imgesi.....	66
Resim 6:	Portekizli tarihçi Diogo do Couto'nun portresi.....	69
Resim 7:	1534 yılında basılmış olan Türklerin Kökeninin Tarihi.....	79
Harita 2:	16. yüzyılda Atlas Okyanusu'nda Portekiz yerleşimleri..	95
Resim 8:	Piri Reis'in resmettiği Portekiz barçası.....	117
Harita 3:	16. yüzyılda Hint Okyanusu.....	137
Resim 9:	Portekiz gemilerini püskürten Osmanlı kadırgaları.....	168
Resim10:	Süleyman Paşa'nın Diu seferi güzergâhı (1538).....	197
Resim11:	Aden Şeyhi ve adamlarının asılmalarını gösteren resim...	201
Resim 12:	1531'de Hindistan'a götürülen Osmanlı topu.....	209
Resim 13:	Hürmüz kuşatmasına ilişkin gönderilen emir.....	220
Resim 14:	Hindistan valisine gönderilen mektubun kopyası.....	223
Resim 15:	Piri Bey'in kuşattığı Hürmüz Kalesi.....	225
Resim 16:	Bahreyn'i 1538'de yansıtan Portekiz minyatürü.....	237
Resim 17:	Basra Beylerbeyi'ne gönderilen hüküm.....	241
Resim 18:	Kral Dom Sebastião'ya giden nâme-i hümayûn.....	251
Resim 19:	İleri yaşlarında at üstünde Sultan Süleyman.....	256
Resim 20:	Portekiz Kralı Dom Sebastião'nun resmi.....	257

1552: Hürmüz Kuşatması, Pîrî Reis'in Sonu*

Biraz önbilgi

Her zaman “Pîrî Reis” olarak anılmıştı, öylece ün salmıştı, tarihçilikteki konumuna öylece yerleştirilmişti o; katledildiğinde “Bey” rütbesi taşımış olmasına karşın. Bu makalenin başlığında da unvanı değişmedi, “Reis”likten “Kethuda”lığa, sonra da “bey”liğe yükseltilerek ödüllendirilmiş olmasına rağmen.

1552 yılının Nisan ayında, günümüzden dörtbuçuk yüzyıl kadar önce, deneyimli denizci, dünya haritası ve denizcilik kitabı sahibi olan bir Osmanlı bilgini, 850 seçkin savaştı, 2.000-2.500 kadar mürettebat ve güçlü toplar eşliğinde 25 kadirga, 4 kalyon ve 1 gemi ile Mısır'ın Süveyş tersanesinden okyanusa doğru açılmıştı. Ancak, kellesinin Muhteşem Sultan Süleyman fermanıyla uçurulacağı bir serüvene doğru yol aldığı farkında değildi. Böyle bir

* NTV Tarih (sayı 32, Eylül 2011) dergisinde yayımlanan makalenin asıl metnine ve kitap formatına dönüştürülmüş biçimidir.

kaderi ona kim yakıştıtabilirdi?

16. yüzyıl ortalarıydı, bir başka deyişle, Kanunî Sultan Süleyman'ın sınır tanımayan emperyal gücünün Hint Okyanusu'na açılan kapılarını perçinlemek istediği yıllardı. Rakip, Avrupa'nın batı ucundan uzanıp geliyordu, İslam dünyasının kalbine doğru; Osmanlıların Hıristiyan aleminin bayraktarlığını yapanlara karşı yönelttiği fetihlere nazire yapar gibi. Ne Akdeniz'den ne de kara Avrupasından yaklaşıyorlardı; denizcilik biliminin öncülüğü ve çeşitli etmenlerin dürtüsüyle sürüklediği güçleriyle Afrika, Asya ve Güney Amerika'ya açılan bir imparatorluğun, yani Portekizlilerin meydan okumalarıydı bu. Kızıldeniz ve Basra Körfezi giriş-çıkışını tutarak ticareti okyanusa yöneltmek istiyorlardı. Amma, Akdeniz'deki gücü tescillenmeye başlayan Osmanlıların Mısır'da üslenmiş olan deniz kuvvetlerinin başına, donanmayı yine okyanusa açabilecek, İmparatorluk merkezine çok uzaklarda çizilmeye çalışılan sınırları koruyabilecek, gümrük gelirlerini emniyet altına alabilecek, ve tabii ki İslam'ın ve kutsal yerlerin "Hıristiyan düşmanları"na karşı meydan okuyabilecek bir denizciye ihtiyaç duyuluyordu. 1510 ve 1520'li yıllarda yetişmiş olan ve Kızıldeniz'in Osmanlı egemenliği altına girmesi için uğraş verenlerden, örneğin Selman Reis gibi usta bir denizciden yıllar sonra, (1538 yılında Hindistan'ın Diu limanına yapılan başarısız bir seferin 24 yıl ardından) o kişi Pîrî Reis olacaktı. Yaşlıydı, 80'indeydi, ardında bir yığın başarı vardı. Akdeniz'deki faaliyetleri biliyordu, dünya haritaları çizmişti; övünülesi bir denizcilik kitabı (*Kitab-ı Bahriye*) müellifiydi.

"Pîrî Reis" olarak tarihçilerin gündemine girecekti o; Osmanlı donanmasındaki görevleri nedeniyle uzun yıllar

Reis unvanıyla iş görmüştü. Osmanlı denizcilik tarihinin günümüzdeki öncülerinden olan Svat Soucek ve İdris Bostan'ın çalışmalarıyla bu ünlü denizcinin biraz karanlıkta kalmış olan Akdeniz'deki geçmişi, gemi kaptanı olarak yüklendiği görevler şimdi daha net anlaşılabilir. 1537 yılında Barbaros Hayreddin'in kurduğu donanmaya Avlonya'da katıldığında kendisine Bursa kadifesinden bir "hil'at" giydirilmiş olması, onun denizcilik tarihinde o ana kadar oynadığı rollerin ve ortaya koyduğu harita ve kitapların takdirine işaret eden bir göstergedir. 1552 yılında Hint Okyanusu'na açıldığında *Sancakbeyi* mertebesindeydi. Umman'a açıldığı günlerde Padişah'ın gönderdiği bir emirde kendisine "*Hind kapudanı Pîrî Bey*" olarak hitap edilmişti ve "umûr-dîde kulum" şeklinde betimlenmiş ve "yüzün ağ olsun" temennileriyle başarıları daha da övülmüştü. Portekiz kaynaklarında adı *Pirbec* veya *Peribeque* idi ve "karasakal" (*barba negra*) olarak ün salmıştı; kuşattığı Hürmüz kalesinin Portekizli komutanına göre hırslıydı, denizde ve karada muazzam bir savaş adamıydı. Arapça kaynaklara *Bîrî* olarak geçmişti.

Maskat yağması, Hürmüz kuşatması

Cengiz Orhonlu'nun Pîrî Reis üstüne yazdığı makalenin yansıttığı, Colin Imber'in ve İdris Bostan'ın netlik kazandırdıkları üzere, onun "Hint Donanması Kaptanı" olarak, Hint Okyanusu ağzında bulunan ve çok önemli bir stratejik konumu bulunan Aden'in tekrar Osmanlı egemenliği altına sokma sürecinin başında, 1547 yılında, Kızıldeniz'e büyük bir donanma ile açıldığı bilinmektedir. Bu makalede onun birçok gemi ile Arabistan yarımadasındaki Moha limanına uğrayışından, oradan destek kuvveti

DİZİN

- Abdülmelik 50, 56
Acem vilâyeti 53
Açe 86, 116, 159, 179, 180, 258,
288, 289, 290, 303
Açe Sultanlığı 116, 159, 179,
258, 290
Aden 7, 44, 45, 46, 50, 56, 75,
83, 84, 112, 113, 136,
142, 146, 147, 148, 150,
153, 162, 168, 171, 178,
182, 189, 190, 201, 203,
207, 208, 210, 214, 215,
219, 222, 231, 255, 282,
291, 309
Afonso, Mestre 75, 86
Afonso, V. D. 68
Afrika 43, 47, 48, 50, 56, 67, 80,
82, 86, 87, 96, 100, 101,
102, 103, 104, 105, 111,
112, 116, 120, 123, 124,
125, 127, 129, 131, 132,
136, 138, 139, 141, 146,
151, 152, 156, 157, 160,
165, 166, 173, 182, 187,
215, 218, 247, 252, 255,
258, 276, 278, 283, 285,
288, 290
Ahmed Paşa 45, 174
Akça 292
Akçakale 176
Akdağ, Mustafa 60
Akdeniz 5, 7, 14, 19, 20, 24, 25,
29, 35, 38, 41, 43, 44, 59,
61, 63, 64, 67, 68, 69, 70,
73, 74, 77, 81, 85, 87, 93,
100, 101, 102, 104, 105,
107, 109, 110, 112, 116,
121, 128, 138, 140, 141,
144, 146, 166, 176, 177,
185, 191, 192, 195, 196,
202, 206, 218, 219, 247,
248, 252, 253, 276, 277,
278, 279, 284, 286, 287,
289, 290, 291, 295, 299
Akele 174
Akik 174
Akkoyunlu 71
Alâtçı 164, 190
Alâtçıyan 187
Albetocas 204
Albuquerque, Afonso de 75,
126, 139, 282
Albuquerque, Luís de 25, 67,
264, 265, 299, 301
Algarve 102
Ali Bey 160, 161

- Ali Han 210
 Aljubarrato 121
 Almeida, Francisco de 105
 Altın Çağ 121
 Altın sikke 47, 158, 160
 Altın ve mücevher 50
 Alvarez, Fransızco 75
 Amerindian 131
 Amizade 126
 Anadolu 20, 24, 26, 60, 61, 75,
 76, 88, 116, 124, 138,
 143, 165, 176, 181, 186,
 235, 243, 279, 292, 293,
 295
 Anadolulu 88
 Antalya 183, 279
 António Calvo 112
 Anvers 74, 107
 Arabacı 170
 Arabistan 73, 76, 84, 86, 105,
 142, 145, 151, 153, 166,
 175, 176, 182, 187, 219,
 222, 234, 236, 240, 255,
 288
 Aragon ve Kastilya 102
 Arap 13, 14, 25, 26, 27, 29, 44,
 57, 71, 77, 81, 111, 114,
 115, 124, 132, 136, 143,
 147, 151, 160, 165, 170,
 176, 185, 200, 205, 221,
 234, 235, 263, 273, 277,
 280, 281, 294
 Arapça kaynaklar 22
 Araplar 161
 Arap ülkeleri 235
 Arazi 24, 28, 156, 169, 171,
 172, 174, 284
 Arca 176
 Arkiko 157
 Armada do estreito 141
 Armada dos Rumes 76, 77
 Armada do Turco 76, 81
 Arşın 47
 Artelharria 78
 Asia 70, 103, 111, 139, 147,
 232, 235, 309
 Asia Portuguesa 111, 139
 Asya imparatorlukları 22
 Ataç, Metin 18, 19
 Ateşli silahlar 29
 Atlantik 100, 102, 103, 104,
 106, 107, 109, 110, 112,
 124, 125, 140
 Atlı 75, 170, 181, 240
 Aubin, Jean 21, 70, 77, 301
 Avrupa 5, 24, 61, 63, 64, 65, 74,
 76, 81, 88, 89, 93, 97, 98,
 99, 101, 106, 107, 109,
 110, 116, 119, 122, 123,
 126, 127, 128, 130, 131,
 218, 241, 252, 265, 276,
 278, 279, 280, 283, 290,
 293, 294, 295, 297, 301,
 304
 Azeban 172, 181
 Azep 164, 165, 170
 Azevedo, Tesserri 261
 Babulmendeb 147
 Bacaluşka 144
 Bacılışka 52
 Bacqué-Grammont 22, 140,
 155, 234, 235, 243, 299
 Bağdat 138, 152, 236, 238, 241,
 291
 Baharat 6, 139, 273, 274, 275,

DİZİN

- 277, 302
Baharat emperyalizmi 274, 281
Bahreyn 6, 8, 27, 41, 138, 154,
155, 158, 188, 189, 221,
229, 233, 234, 235, 236,
237, 238, 241, 242, 243,
244, 258, 279, 288, 297,
304, 307, 308
Balkanlar 290
Baltık 107
Bandore 78
Barba negra 219
Barbaros Hayreddin 155, 196,
219
Bargamttines 204
Barok 122
Barros, João de 44, 64, 72, 126
Bartolomeu Dias 96, 124
Bartolomeu Dias Burnu 96
Barut 236
Basalisco 204
Basra 8, 10, 20, 22, 28, 39, 48,
66, 71, 77, 78, 83, 84, 85,
101, 110, 112, 113, 115,
116, 127, 128, 130, 135,
137, 138, 140, 142, 144,
150, 152, 153, 154, 155,
157, 158, 161, 162, 163,
164, 165, 166, 172, 175,
176, 177, 178, 180, 181,
182, 186, 187, 188, 189,
190, 192, 196, 201, 214,
215, 218, 221, 222, 226,
227, 229, 231, 232, 233,
234, 235, 236, 237, 238,
241, 242, 253, 255, 257,
258, 263, 264, 275, 277,
279, 281, 282, 283, 284,
285, 287, 288, 289, 290,
291, 307
Basra Beylerbeyliği 162
Basra kapudanlığı 187
Basra Körfezi 20, 22, 39, 48,
71, 77, 84, 85, 101, 110,
112, 113, 115, 116, 128,
130, 135, 137, 152, 153,
158, 164, 177, 182, 188,
196, 215, 218, 222, 234,
235, 236, 238, 241, 257,
258, 277, 279, 282, 288,
289, 290
Bassein 79, 82
Başbakanlık Arşivi 249
Başarda 47, 52, 144
Batı Avrupalılar 41
Batı tarihçilik geleneği 65
Bayram, Mustafa 78
Belon, Pierre 292
Bender-i Türkî 147
Bengal 79, 208, 287
Berbera 51, 58, 285
Beyazlar 96
Beyaz Türkler 86
Beylerbeyi 8, 112, 113, 145,
146, 153, 158, 160, 167,
185, 188, 203, 226, 232,
233, 234, 238, 239, 240,
257, 263
Beylerbeyilik 148
Beylül 51, 58, 173
Beyrut 79, 142, 279, 282, 283,
286, 293
Bicapur 137
Bilal Mehmed Paşa 175
Biri 219
Birleşik Devletler 93

- Bizans 66, 116, 120, 277, 278
 Bizans İmparatorluğu 277
 Bor 174
 Bostan, İdris 15, 25, 33, 34, 94,
 138, 164, 182, 196, 198,
 205, 218, 219, 226
 Boxer, Charles 12, 103, 177
Bölük 170, 172
 Bracewell, C.W. 300
 Bragança, Constantino de 241
Branços Turcos 86
 Braudel, Fernand 20, 39, 177,
 289, 294
 Bretoni 108
 Brezilya 100, 103, 104, 107,
 116, 120, 121, 122, 123,
 130, 131, 132
 Brito, Mendes de 112
 Brocquiere, Bertrandon de La
 280
 Broecke, Pieter van den 113
 Brusa 55
Bulla 123
 Bursa 49, 143, 219, 279, 280,
 281
 Büyük Türk 74, 83, 86, 196,
 198, 232, 306

 Cabral, Pedro Álvares 104
 Caferabad 211
 Cafer Paşa 112
Camello de ferro 230
 Camões 23
 Cão, Diogo 124
Caravele Latina 124
 Carlos, V., 106, 146, 304
Carreira 68, 82, 111, 148, 179,
 199, 288, 301, 305, 309

Cartaz 129
Casado 104, 127
 Casale, Giancarlo 36, 227
 Castanheda, Lopes de 70
 Castilho, Diogo de 64
 Castro, D.João de 83, 183, 301
 Catanho, Duarte 150, 254, 255,
 286, 308
 Cebel-i Sabur 55
 Cebel-i Tarık Boğazı 98
 Cebreyñ 176
Cemaat 172, 190
 Ceneviz 101, 196, 283
 Cervantes 87
 Çeşa 176
Cevahir 54, 56
Cevz-i Hindi 291
 Cezâyir 43
 Cezâyir-i Garb 43
 Cible 49, 55
 Cidde 7, 43, 44, 45, 46, 47, 50,
 52, 53, 56, 57, 140, 141,
 144, 147, 152, 167, 178,
 179, 180, 182, 185, 200,
 204, 206, 207, 222, 280,
 285
 Cinâsır 51
 Cochín 49
Colli 178, 282, 283
 Columbian Exposition 94
Conquistador 105
 Correia, Gaspar 75, 142, 152,
 225
Corso 128
 Cortesão, Armando 71
 Costa, Simão da 186, 263
 Coutinho 80, 199, 204, 205,
 213, 216, 306

DİZİN

- Couto, Dejanirah 15, 23, 60,
61, 63, 76, 77, 138, 148,
198, 199, 254, 305, 308
- Couto, Diogo do 27, 64, 85,
153, 160, 161, 183, 224,
226, 228, 232, 235, 263
- Couto, Francisco do 203
- Croell, A., 22
- Cruzado* 125, 160, 224, 240
- Cumhuriyet 89
- Cunha, Francisco do 78
- Çaul 48, 82, 200
- Çavuş 242
- Çekirdek bölge 66
- Çekirdek-kenar 120
- Çepni 89
- Çerakise 170
- Çin 126, 127, 273, 279
- Çingan 89
- Çinliler 277, 278
- Çin porseleni 279
- Da Asia: Décadas* 235
- Dabbe 174
- Dahlak 50, 57, 142, 156
- Dalby, Andrew 273
- Daman 80, 155
- Damar 55
- Dames 198
- Davud, Amir bin 147
- Debarva 157
- Décadas da Ásia* 64
- Değerli taşlar* 107, 111, 136,
277, 279
- Demirci* 47
- Demir top* 47, 144
- Denizci Henri 67
- Denizci Henrique 101, 124
- Denizcilik* 94, 97, 138, 164, 196,
299
- Deniz Harp Tarihi Semineri 18
- Deniz Kuvvetleri Komutanlığı
18
- Derr 157
- Desantralizasyon 129
- Devlet-i Aliyye 89, 118, 226,
304
- Devraklu 89
- Dicle 182, 186, 307
- Disney, Anthony 118, 130
- Diu 7, 48, 53, 78, 80, 83, 116,
137, 145, 146, 147, 148,
153, 155, 171, 177, 183,
189, 191, 195, 196, 197,
198, 199, 200, 202, 203,
204, 208, 209, 210, 211,
212, 213, 214, 215, 218,
253, 254, 286, 297, 306,
307
- Diu kuşatması 208
- Documentos Orientais* 150, 249
- Documentos sobre os Portu-
gueses* 82, 244
- Dofar 152
- Doğu Hindistan Kumpanyası
113
- Doğu Roma 66, 116, 135, 200
- Düka* 279, 283, 290
- Ebû Bekir 281
- Ekâbir kulu 89
- Elliott, Anthony 98
- Elton 20
- Emperyal görüntü* 122
- Endülüs 102

- Erken Modern Çağ 120
 Ermeni 88, 291
Espalhafato 230
Especiarias 276, 278, 301
Espingardeiros 79
 Estado da Índia 127, 129, 149, 258
 Ethiopia Oriental 87
 Etiyopya 73, 75, 82, 103, 105, 126, 127, 215, 278
 Evliya Çelebi 292
Eyalet teşkilatı 26
Exploration 36, 175, 227, 300, 303
- Farinha 22, 63
 Faroqhi, Suraiya 22, 119, 162, 198
 Fas 67, 68, 81, 107, 123
Feitora 127
 Felemenk 109
 Ferasan 171, 182
 Fethiye 176
 Fırat 182, 186, 307
Fidalgo 130
Fief 28
 Figueira, Luiz 153
 Filipe 27, 77, 103, 301
 Filip II., 74, 106, 109, 111
 Filipinler 110
 Fleischer, Cornell 60
Florin 48
 Fondaco dei Turchi 130
 Fransız 21, 60, 61, 100, 110, 234, 292
 Fransızlar 100, 108
 Frengistan 261, 268
 Frenkler 21
- Frenk urgan teli* 47
 Fusta 149
Fülful 275
Fülful-i kalukuti 275
- Galanti, Avram 248
 Galés 81, 85, 204
Galés reaes 204
Gales rumes 84
Galés sotis 204
 Gama, Vasco da 23, 69, 70, 93, 96, 97, 101, 104, 106, 125, 138, 274, 275, 281, 295, 296, 309
 Gambia 278
 Garraf 176
Gavetas 85, 249, 250, 263, 264
Gazâ 57, 116, 264
 Gelibolu 123
Gente branca 71
 Giovio, Paolo 74
 Giraldi, Luca 112
 Goa 48, 54, 73, 80, 126, 127, 137, 161, 212, 214, 224, 244, 281, 288, 297
 Godinho, Magalhães 19, 25, 102, 103, 142, 177, 178, 274
 Godinho, Manuel 23
 Gogala 147, 210, 211
 Gomes d'Élvas 112
Governador 75
 Gökyay, Orhan Şaik 60
 Gölcük 17
 Gönüllü 143, 165, 170
 Gönüllüyan 181
 Grab 205, 239
 Grão Turco 75, 80, 83

DİZİN

- Grek 60
 Guinea 103, 104, 105, 107, 125
 Gücerat 78, 79, 137, 146, 147,
 155, 180, 208, 210, 211,
 212, 214, 253, 277, 290
 Güceratlı 137
 Gülle 203
 Habeş 28, 42, 50, 51, 57, 58, 71,
 148, 151, 156, 157, 166,
 169, 170, 173, 174, 175,
 181, 197, 307
 Habeş Eyaleti 42, 148, 151, 156,
 157, 174, 175, 197, 307
 Habeşistan 20, 21, 51, 82, 124,
 156, 157, 166, 255, 258
 Habeş kâfirleri 51
 Habsburg 74, 106, 109, 122
 Habsburg İmparatorluğu 109
 Hac 136
 Haçlı seferi 68
 Hadım Süleyman Paşa 145,
 196, 198, 203, 306
 Hadramut 73, 171, 182, 205
 Haedo 87, 88
 Hakluyt, Richard 107
 Halep 108, 110, 138, 143, 280,
 281, 289, 291
 Hama 176
Harâc-ı arazi 156
Harameyn 310
 Harborne, William 108, 109,
 308
Hassa 120, 207
 Hayreddin Bey 45, 145
 Hemmar 176
 Hıristiyan 48, 51, 68, 74, 80,
 82, 88, 97, 116, 122, 127,
 136, 141, 142, 150, 159,
 161, 195, 196, 209, 218,
 230, 235, 236, 240, 247,
 248, 253, 259, 278, 295
 Hıristiyanlar 264
 Hızır Reis 159, 185
 Hicaz 45, 136, 144, 166, 167,
 169, 252, 280, 282, 306
 Hindistan 6, 8, 20, 22, 23, 38,
 44, 48, 49, 50, 65, 69, 70,
 71, 72, 73, 74, 75, 78, 79,
 80, 81, 82, 83, 86, 96, 98,
 100, 101, 102, 104, 105,
 106, 112, 113, 116, 125,
 126, 132, 135, 137, 138,
 139, 141, 145, 146, 147,
 149, 150, 151, 155, 174,
 183, 184, 195, 196, 198,
 200, 202, 204, 208, 209,
 212, 215, 218, 223, 230,
 235, 248, 249, 252, 253,
 254, 258, 259, 261, 263,
 274, 277, 278, 280, 281,
 282, 285, 286, 287, 291,
 292, 293, 294, 295, 298,
 306
Hindistan cevizi 291
Hindistan Ticareti 22
Hind Kapudanı 153
 Hindüstan 56, 203, 266
Hint baharatı 110
Hint Kapudanlığı 184, 185,
 220, 230
 Hint Okyanusu 6, 7, 11, 14, 17,
 18, 19, 20, 23, 24, 25, 26,
 27, 28, 29, 33, 34, 35, 36,
 37, 38, 39, 41, 43, 44, 46,
 47, 48, 49, 61, 62, 63, 67,

- 68, 69, 70, 73, 74, 76, 80,
82, 85, 87, 99, 100, 101,
104, 107, 110, 111, 113,
115, 116, 124, 125, 129,
135, 136, 137, 138, 140,
142, 143, 144, 145, 146,
147, 149, 151, 153, 156,
160, 161, 162, 163, 164,
165, 166, 169, 170, 172,
175, 177, 181, 182, 189,
191, 192, 196, 197, 198,
199, 200, 202, 205, 208,
210, 214, 215, 218, 219,
226, 227, 235, 247, 249,
252, 253, 254, 255, 258,
265, 274, 277, 281, 282,
283, 284, 285, 287, 291,
294, 299, 304, 306, 307
- Hoca Sefer 147, 200, 211
Hollandalı 100, 112, 129, 132,
215
Homes brancos 79
Horfekkan 155
Houtman, Cornelis de 112
Hud 171, 182
Hudeyde 136, 171
Hüdavent Han 147
Hürmüz 6, 8, 23, 48, 53, 73, 77,
83, 84, 85, 114, 126, 129,
137, 138, 139, 152, 153,
154, 155, 176, 189, 191,
217, 219, 220, 221, 222,
223, 224, 225, 226, 227,
229, 230, 231, 232, 235,
236, 237, 238, 240, 241,
243, 249, 257, 258, 263,
282, 288, 291, 297
- Hüseyin Bey 44
- Imber, Colin 219
Iouio, Paulo 74
Irak-ı Arab 268
- İber yarımadası 101, 123
İbile 55
İbn Iyas 143
İbrahim Bey 250
İbrahim Paşa 34, 40, 45, 75,
200, 226, 227, 285
İbrim 157, 174
İçyağı 47, 52
İhtisab 169
İltizam 12, 111, 165, 166, 169,
172, 176, 185, 287
İnalçık, Halil 19, 20, 22, 41, 60,
108, 118, 128, 140, 143,
177, 180, 198, 253, 280
İnan, Afet 226
İngiliz Konsoloslukları 108
İngiliz kumaşları 113
İpek 107, 109, 277, 279, 280
İrad 169, 172, 177
İran 38, 65, 71, 73, 74, 105,
108, 109, 110, 112, 113,
114, 126, 127, 138, 143,
202, 222, 234, 236, 240,
279, 280, 288
İran ipeği 109, 110
İran Şahlığı 114, 138
İrmandade 126
İrsaliye 169, 173, 275
İseviyye 247
İskele 51, 56, 58, 171, 285
İskenderiye 79, 108, 142, 144,
178, 183, 185, 191, 203,
232, 277, 279, 282, 283,
286, 289, 293

DİZİN

- İslam dünyası 252
İspanyol 36, 81, 99, 106, 108,
109, 224, 304
İstanbul 9, 10, 12, 17, 18, 19,
21, 28, 34, 38, 42, 44, 45,
50, 60, 61, 62, 63, 75, 77,
80, 81, 83, 88, 98, 108,
109, 113, 115, 118, 119,
127, 129, 140, 141, 144,
148, 151, 158, 159, 163,
165, 167, 168, 169, 173,
181, 182, 183, 184, 185,
189, 196, 197, 198, 199,
201, 202, 203, 205, 226,
228, 232, 242, 248, 249,
253, 254, 260, 261, 263,
273, 275, 279, 280, 285,
286, 287, 291, 292, 293,
294, 300, 301, 302, 304,
305, 306, 307, 310
İstimalet 126
Janizaros 80
Japonya 139
Java 112
Jazân 171
Jerónimos Katedrali 122
João de Sousa 214
João, II. D. 67
João, III. D., 286
João, Preste 103, 124, 141
Kadırga 45, 47, 52, 144, 146,
147, 148, 153, 158, 183,
196, 204, 217, 229, 231,
238
Kadif 243
Kafadar, Cemal 60
Kahire 39, 45, 75, 130, 135,
136, 142, 169, 180, 184,
187, 226, 283, 289, 291,
293
Kahle, Paul 226
Kalafat 47, 52
Kalafatçı 47, 147, 203
Kalhat 138, 153
Kalikut 49, 287
Kalyata 47, 52, 144, 188, 239
Kalyon 149, 153, 196, 204, 217,
231
Kameran 147, 171, 182, 207
Kanarya adaları 102
Kandahar 71
Kantar 47, 52, 178, 179, 180,
286, 287
Kanunnâme 170
Kapitülasyon 108
Kaptanlık 28
Kapudanlık 165, 184, 186, 187,
188
Kapudan Paşalık 164, 165
Karabiber 103, 110, 112, 150,
179, 180, 276, 279, 280,
282, 283, 286, 287, 288,
289, 290, 291
Karadeniz 116, 202, 247
Karaka 114
Kara kitap 96
Karakoyunlu 71
Karanfil 276, 278, 283, 291
Karavel 96, 149
Karayib adaları 100
Kartaca 120
Kâşif 186
Kâtib Çelebi 184, 227
Katif 85, 154, 175, 176, 178,

- 182, 188, 236, 238, 239,
240, 288, 304
- Katif limanı 238
- Katif Sancağı 154, 240
- Kayık* 52, 144
- Kayser-i Rûm* 195
- Kaza* 170, 171
- Kental* 278, 279, 281, 283, 289
- Kenya 118
- Kervan yolları* 279
- Keşifler* 36, 42, 93, 296
- Kethüda* 188
- Kınahiye 176
- Kızılbaş 71, 89, 143
- Kızılboya* 56
- Kızıldeniz 20, 34, 43, 44, 45,
46, 47, 48, 50, 66, 69, 73,
75, 76, 77, 80, 84, 87,
101, 104, 105, 110, 112,
113, 115, 116, 123, 124,
126, 127, 128, 135, 136,
137, 139, 140, 141, 142,
143, 144, 145, 148, 149,
150, 151, 153, 154, 156,
157, 160, 162, 164, 166,
169, 170, 175, 177, 179,
182, 183, 184, 185, 196,
197, 202, 206, 218, 219,
227, 232, 237, 252, 253,
254, 277, 280, 281, 282,
285, 286, 288, 289, 290,
293, 295, 306
- Kilva 136
- Kitab-ı Bahriye* 154, 218, 222
- Kitab-ı Müstetab* 88
- Koban 176
- Koçin 54, 137, 261, 268
- Koçinyo, Nicola Petro 259, 266
- Korbariya 174
- Korondil 207
- Korsan* 5, 33, 100
- Kostantiniyye 68, 151, 260,
267, 269
- Köprülü, Fuat 59
- Kristof Colomb 296
- Kubad Paşa 226, 229
- Kuçi 49
- Kudüs 68
- Kul oğlu kul* 89
- Kumrular, Özlem 74, 81, 88
- Kurdoğlu 34, 144, 159, 185,
304
- Kurdoğlu Hızır 159, 185
- Kurna 176, 182
- Kurtoğlu, Fevzi 19, 198, 215
- Kuseyr 149
- Kuşifiye* 169
- Kutsal topraklar 28
- Küba 106
- Küffâr-ı hâksâr* 229
- Kürd 88
- Kürekçi* 191
- Kütükoğlu, Mübahat 109, 291
- Lahec 171, 182
- Lahsa Beylerbeyliği 234
- Lahsa (el-Hasa) 28, 77, 153,
154, 158, 166, 175, 176,
181, 188, 189, 233, 234,
238, 241, 242, 243
- Lahsa kapudanı 189
- Lahsa kapudanlığı 188
- Lancaster, James 112
- Landes, David 93
- Lane, Frederic C., 20, 128, 294
- Leagues* 231

DİZİN

- Leşker-i Rûm* 66
 Levant Kumpanyası 108, 109
Levant ticareti 110
Libre 282
 Lisan-ı Türki-i Rûm 66
 Lisboa, João de 222, 230, 231
 Livorno 109
Livro da origem dos Turcos 64, 65
 Lizbon 9, 21, 63, 72, 77, 80, 81, 82, 87, 103, 116, 122, 127, 128, 129, 139, 142, 146, 161, 178, 183, 202, 204, 215, 224, 231, 235, 244, 249, 250, 254, 263, 274, 275, 281, 283, 286, 287, 288, 289, 301, 303, 308, 310
 Loureiro, Rui M. 64
 Luiz, Infante D., 83
 Lûheyeye 136, 171

 Macau 132
 Madan 176
 Madeira 102
 Mahmud Gücerat şahı 214
 Makrane 50, 55
 Malabar 137, 278, 290
 Malagueta, Costa da 278
 Malay takımadaları 277
Mal-ı padişahiye 57
 Mamedebeque 230
Mangır 292
 Manisa 9, 275, 302
 Manuel, I.D., 67
 Maratalar 132
 Mare clausum 127
 Masavva 136, 141, 142, 156, 157, 173, 182
 Maskat 114, 138, 153, 160, 219, 222, 229, 230, 231, 232
Master plan 38, 295
 Meca, Estreito de 232
 Medine 50, 56, 136, 176, 229, 252
 Megâmis, Raşid ibn 236
 Mehmed Bey 222, 230, 239
 Mekke 50, 56, 77, 126, 136, 167, 204, 214, 252, 280, 281, 310
 Mekke Şerifi 50
 Meksika 106
 Melindi 86, 87, 136, 152, 160
 Melis, Nicola 80, 199
 Melzig, Helbert 198
Memâlik-i mahrûsa 196
 Memluk Devleti 44, 200
 Memlukler 115, 200
 Memluk Sultanı 105, 184
 Memluk toprakları 28
 Ménage, Victor 175
 Menâme kalesi 238
 Mendes de Brito 112
 Menezes, D.João de 68
Mercenary 130
Merdan 165, 181
 Merkantilist kapitalizm 108
Merquador Turquo 84
 Meseira adaları 151
 Mesihyye 247, 266, 268
 Mesquita, Diogo de 81, 150, 255
Mevâcib 165, 170, 173, 189
 Mısır 28, 34, 38, 40, 41, 43, 45, 47, 49, 50, 55, 56, 67, 76, 101, 116, 136, 138, 139,

- 140, 142, 143, 145, 146,
156, 164, 166, 167, 169,
170, 173, 174, 175, 178,
179, 185, 188, 200, 203,
209, 217, 218, 252, 258,
277, 279, 282, 284, 285,
287, 291, 296, 305
- Mısır Beylerbeyliği 166
Miratü'l-Memalik 155
Modon 279
Mogadişu 87, 160, 161
Moğol 127
Moğollar 279
Moha 112, 113, 136, 162, 171,
178, 182, 187, 188, 189,
190, 219, 291
Moha kapudanı 187, 188
Moio 286
Molay Abdülmalik 123
Mombasa 118, 119, 136, 160,
161
Mouros brancos 70
Mozambik 70, 82, 116, 125,
136
Mughul, Yakup 198
Muharri 176
Mukataa 55, 167, 171
Mukayeseli tarihçilik 120
Murad Bey 232
Murad Reis 154, 237, 258
Murad Şah 237, 238, 239
Musa, İstanbul Yahudisi 280
Muslihiddin, Hoca 280
Mustafa Âli, Gelibolulu 227
Mustafa, Emir 145
Mustafa Paşa 158, 233, 238,
239, 240
Mustahfiz 170
- Mustahfizan* 181
Musul sancağı 242
Müberraiz 176
Mühimme defterleri 185
Mültezim 28, 188
Müslümanlar 264
Müteferrika 170
- Nação dos Turquos 84
Nâhiye 55, 56, 171
Nâme-i Hümayûn 6, 247, 259,
260, 266, 298
Nao 76, 149
Nasihatnâme 88
Nâzır-ı emvâl 165
Nazi Almanyası 96
Nefer 47, 52, 54, 55, 57, 58, 170
New York 167, 275, 293, 302,
310
Nil nehri 51, 136
Nil suyu 58
Noronha, D. Afonso de 288
Noronha, D. Álvaro de 85, 224
Noronha, D. Garcia de 149
N. Steensgaard 128, 180, 293
Nunez, João 231
- Oda* 170
Olivares 122
Oman 132, 138, 142, 155, 160
Orhonlu, Cengiz 12, 19, 20,
21, 39, 41, 156, 175, 177,
196, 205, 219, 221, 230,
234, 238, 294
Orta, Garcia da 72
Osmanlı 1, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12,
13, 14, 17, 18, 19, 20, 22,
23, 24, 25, 26, 27, 28, 29,

DİZİN

- 33, 34, 37, 38, 39, 41, 42,
43, 44, 45, 46, 47, 48, 49,
50, 51, 59, 60, 61, 62, 63,
64, 68, 72, 73, 74, 75, 76,
77, 78, 80, 81, 83, 84, 85,
86, 87, 88, 89, 100, 101,
107, 108, 109, 110, 111,
112, 113, 115, 118, 119,
120, 121, 122, 126, 127,
128, 129, 130, 135, 136,
138, 139, 140, 141, 142,
143, 144, 145, 146, 147,
148, 149, 150, 151, 152,
154, 155, 156, 157, 158,
159, 160, 161, 162, 163,
164, 165, 166, 167, 168,
169, 170, 171, 172, 175,
177, 178, 179, 180, 181,
182, 183, 184, 185, 186,
189, 191, 195, 196, 197,
198, 199, 200, 201, 202,
203, 205, 206, 207, 208,
209, 210, 211, 212, 213,
215, 216, 217, 218, 219,
221, 222, 224, 227, 233,
234, 235, 236, 237, 238,
239, 240, 242, 243, 247,
248, 249, 250, 252, 253,
255, 258, 262, 263, 264,
265, 266, 275, 276, 279,
280, 281, 283, 284, 285,
286, 287, 289, 290, 291,
292, 293, 294, 295, 296,
298, 302, 303, 304, 305,
306, 307, 308, 310
- Osmanlı Beyliği 23
Osmanlı bütçesi 285
Osmanlı denizciliği 25, 28, 196
- Osmanlı donanması 45, 49, 76,
151, 156, 206, 222
- Osmanlı İmparatorluğu 6, 22,
27, 33, 34, 37, 39, 42, 61,
64, 101, 108, 109, 110,
111, 115, 118, 119, 120,
122, 126, 128, 129, 135,
140, 142, 146, 148, 156,
164, 169, 170, 171, 177,
180, 181, 191, 197, 208,
210, 215, 221, 227, 235,
247, 249, 253, 279, 280,
283, 284, 285, 286, 293,
304, 306, 307
- Osmanlılar 19, 24, 26, 33, 34,
36, 47, 61, 62, 64, 65, 69,
73, 74, 82, 84, 85, 87,
100, 121, 124, 129, 139,
141, 144, 145, 146, 147,
148, 152, 153, 154, 156,
157, 166, 182, 202, 204,
210, 212, 214, 216, 222,
228, 236, 238, 239, 240,
241, 252, 253, 254, 257,
284, 286, 295, 296, 300,
301, 305
- Osmanlı tarihçiliği 119
- Önalp, Ertuğrul 199
- Öşür 50
- Özdemir Paşa 153, 173
- Panchaea 273, 274
- Papalık 68, 196, 278, 289
- Pâre 55, 56, 169, 172, 173, 203
- Paşa akçesi 240
- Peçuylu İbrahim 41, 227
- Pegu 287

- Pergente* 204, 238
Peribeque 219, 230
Peru 106, 110
Pimenteiros 130
Piper nigrum 276
Pirbec 85, 219
Pires, Tomé 71, 183
Pirî Bey 8, 152, 154, 191, 219, 220, 222, 224, 225, 226, 229, 230, 231, 232
Pirî Reis 6, 7, 39, 117, 153, 184, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 226, 230, 232, 237, 258, 298, 307
Pisani, Domenico 68
Pişkin, Nazlı 273, 302
Polonyalılar 108
Pombal dönemi 122
Portakal 52, 53, 54, 55, 56, 57, 203, 296
Portekiz denizciliği 36
Portekiz devlet arşivi 214
Portekiz donanması 48, 68, 140, 155
Portekiz İmparatorluğu 5, 7, 37, 38, 43, 47, 48, 49, 61, 65, 70, 71, 75, 83, 115, 118, 119, 125, 146, 199, 214, 223, 252, 258, 262, 264, 290, 294
Portekiz Kaynakları 5, 59
Portekiz Kralı 6, 8, 68, 82, 101, 123, 150, 247, 249, 255, 258, 259, 260, 263, 266, 286, 289, 298
Portekizliler 41, 48, 49, 62, 68, 70, 79, 96, 100, 103, 104, 115, 118, 123, 124, 125, 127, 129, 161, 209, 210, 214, 221, 226, 230, 236, 239, 240, 241, 278, 295
Portekizli meslektaşlar 18
Portekizli tarihçiler 21, 65
Portuguese 23, 34, 37, 44, 45, 69, 70, 73, 86, 103, 104, 105, 111, 118, 138, 142, 145, 148, 152, 160, 161, 179, 201, 203, 205, 208, 209, 210, 212, 214, 216, 223, 225, 231, 249, 285, 289, 300, 301, 302, 305, 308, 309, 310
Portukal 266, 268
Prakash, Om 99
Prangi 47, 144
Preste João 103, 124, 141
Preveze 6, 146, 195, 196, 253, 299
Quartãos 231
Quintal 278
Raca Rum 86
Rahmaniye 176, 187
Reaya 120
Redondo, Conde do 263
Regimento 104
Rego, A. da Silva 21, 250, 254
Reis 5, 6, 7, 27, 33, 34, 39, 40, 42, 43, 44, 45, 47, 48, 49, 50, 51, 77, 78, 84, 117, 140, 144, 145, 153, 154, 155, 159, 184, 185, 200, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 224, 226, 227, 228, 230, 232, 237, 258, 285,

DİZİN

- 295, 296, 298, 299, 307,
309, 310
- Resende, Vasco 61, 64
- Ribeiro, Lusiano 198
- Rida 49
- Rodos 68, 69
- Rodos Şövalyeleri 68
- Roma 26, 61, 62, 66, 77, 106,
116, 120, 135, 187, 195,
200, 277, 301, 302
- Roma İmparatorluğu 120, 135,
277
- Romania 88
- Ross, Denison 19, 198
- Rott, Konrad 112
- Rönesans dönemi tarihçileri* 61
- Rume 59, 72
- Rumeli 88, 165, 181, 293, 295
- Rumelililer 88
- Rumes 7, 59, 60, 66, 67, 71, 72,
75, 76, 77, 78, 79, 80, 81,
82, 83, 84, 85, 86, 204,
210, 296
- Rûmî 5, 26, 29, 59, 60, 61, 62,
64, 65, 66, 67, 70, 76, 77,
78, 79, 81, 82, 87, 88,
135, 200, 216, 236
- Rûmî Han 78
- Rûmîler* 59, 62, 67, 69, 71, 72,
75, 204, 214, 296
- Rûmîlik 60
- Rûmî sohbet* 66
- Rumlu* 135, 200
- Rumûzî 87
- Rûm yiğidleri 52
- Rûm yiğitleri 89
- Rüstem Paşa 82, 203, 205, 227
- Rüstem Paşa Tarihi* 205
- Sabir Dağı 49
- Sadr-ı Süveyb 176
- Safevi Devleti 135
- Safeviler 252
- Saffa 176
- Safvet, Salih 248
- Said iklimi* 57
- Saldanha, António de 141, 285
- Salif 171, 182
- Salvage* 230
- Salyâne* 165, 170, 173
- Samsun 279
- Sâmurî 137
- San'a 50, 55, 113, 136, 153, 171
- Sancak* 49, 50, 171, 174, 176,
188, 238, 242, 243
- Sancakbeyi* 185
- Santos, João dos 87, 161
- Sarulu 89
- Sasani imparatorluğu 120, 277
- Say 157
- Sebastião, Dom 8, 123, 247,
250, 251, 257, 258, 259,
260, 263, 266, 298
- Sefain kapudanı* 187
- Sefer Reis 153, 155
- Selçuklu İmparatorluğu 13,
120
- Selim I., 135, 143, 157, 266
- Selim II., 159
- Selman Reis 5, 7, 27, 33, 34, 39,
40, 42, 43, 44, 45, 47, 48,
49, 50, 51, 77, 78, 140,
144, 145, 184, 200, 218,
285, 295, 296, 299, 309
- Selman Reis Layihası 34
- Senhoria* 127
- Septe 123

- Sequeira, Lopes de 75, 141
Seren ağacı 47, 52
 Serjeant. R. B. 19, 138, 198, 205
 Sevilla 111
 Sevvakin 50, 51, 56, 57, 58,
 136, 149, 156, 157, 173,
 174, 175, 178, 182
 Seydi Ali Reis 154, 155, 185,
 237, 307, 310
 Seylan 49, 54, 278
 Sharpie, Alexander 112
 Sierra Leone 278
 Sikke-i 52, 53, 56, 162
Sikke-i gûri 52
Sikke-i hasene 162
 Silveira, António da 205
 Soarez, Lopo 140
Soldado 72, 127
 Soucek, Svat 34, 41, 218, 226
 Sousa, João de 214
 Sri Lanka 49, 278
 Steensgaard, N., 128, 180, 293
 Suakin 149
 Subrahmanyam, Sanjay 82, 96,
 103
 Sumatra 49, 54, 86, 112, 159,
 179, 248, 278, 290, 308
 Surat 112, 290
 Suriye 38, 75, 101, 116, 136,
 138, 142, 143, 252, 277,
 279, 282
Surre 144
 Süleyman, Kanuni Sultan 79,
 150, 154, 198, 229, 233,
 248, 249, 284, 286, 298,
 306
 Süleyman Paşa 7, 20, 83, 145,
 146, 147, 148, 171, 196,
 197, 198, 201, 203, 205,
 206, 207, 208, 209, 210,
 211, 212, 214, 306, 310
 Süleymanşah bin Selimşah
 266, 268
 Süveyş 39, 44, 45, 48, 78, 81,
 140, 144, 145, 147, 149,
 151, 152, 153, 154, 156,
 157, 159, 169, 170, 172,
 178, 182, 183, 184, 185,
 186, 189, 190, 196, 202,
 204, 205, 206, 207, 217,
 221, 231, 232, 291, 297,
 309
Süveyş Kapudanlığı 184, 185,
 186
 Süveyş tersanesi 145, 170, 205
 Şarir 176
Şayka 47, 52, 144
 Şerafettin Turan 20, 33, 198,
 205
 Şihr 142, 145, 151, 171, 182
 Şii 127, 234
 Taiz 49, 55
 Tamar 49
Tarçın 49, 54, 276, 279, 283,
 290, 291
Tarih el-Şihri 45
Tarih-i Feth-i Yemen 87, 168
 Taşköprü 176
 Tat 276, 292
 Tavim, J.A.da Silva 15, 27, 61
 Tebare 51, 58
 Tebriz 86, 279
 Tehemmiye 176
 Teixeira, António 263, 268

DİZİN

- Tekstil* 111, 136, 166, 179
 Tenreiro, António 74
Terrada 75
Tezgâh 47
 Thomaz, Luís F., 68, 77, 103,
 104, 148, 179, 288, 290,
 301, 305, 309, 310
Ticaret kumpanyaları 107
 Tidore ve Ternate 113
 Tietze, Andreas 60
Timar sistemi 26
 Timarlı sipahi 28, 165, 176, 180
 Timor 103, 132, 310
Topcıyan 181
Topçu 47, 82, 147, 151, 159,
 170, 191, 203
 Trablusşam 289
 Trabzon 279
 Trakya 72
 Tur 53, 57, 147, 149, 207
 Turan, Şerafettin 20, 33, 198,
 205
 Turco 59, 62, 72, 74, 75, 76, 78,
 80, 81, 83, 86, 88, 232,
 302
Turco de profesión 88
Turcos 85, 250
Turcos de cavalo 75, 86
 Tur denizi 53
 Tur iskelesi 57
 Turkey Company 108
 Turquia 70
 Turquimães 75
 Turquo 81, 84
 Turre-i Cezayir 176
Tüfenkiyan 181
Tüfenkçi 78, 80, 83, 151, 165,
 170
 Türk 5, 13, 17, 19, 20, 29, 33,
 34, 41, 44, 45, 59, 61, 63,
 64, 65, 67, 68, 70, 71, 74,
 75, 76, 77, 78, 81, 83, 84,
 85, 86, 87, 88, 89, 94, 97,
 109, 115, 119, 130, 131,
 138, 140, 144, 159, 162,
 164, 167, 171, 177, 182,
 190, 196, 197, 198, 199,
 210, 213, 216, 226, 231,
 232, 257, 299, 304, 305,
 306, 307, 308, 309, 310
Türk askeri 84
Türk denizcilik tarihi 97
 Türki 66, 87, 147
 Türkiye Cumhuriyeti 13, 131
 Türki-zeban 66
Türk Kimliği 89
 Türkler 41, 45, 59, 60, 62, 67,
 68, 70, 71, 72, 80, 83, 84,
 85, 86, 88, 140, 159, 212,
 230, 231, 296, 303, 309
 Türklük 60
 Türkmen 71, 81
 Türkmenler 75, 86
Türk meslektaşlar 19
Türk Milleti 84
Türk tarihçiler 119
 Türk tarihçiliği 29, 131, 197
Türk tüccar 84
 Uleyyan, Ali ibn 152
 Umman 1, 6, 114, 135, 138,
 142, 160, 215, 219
 Uyun 176
 Uzakdoğu 67, 116, 120, 126,
 127, 132, 141, 248, 258,
 290

Uzunçarşılı, İsmail Hakkı 248	129, 130, 135, 136, 140, 141, 142, 144, 145, 148, 150, 151, 153, 154, 155, 157, 158, 159, 160, 162, 163, 164, 165, 166, 168, 169, 170, 171, 172, 174, 175, 177, 178, 180, 181, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 191, 192, 201, 203, 214, 215, 234, 253, 255, 257, 258, 275, 281, 283, 284, 285, 286, 287, 300, 307, 308, 310
<i>Ücretli askerler</i> 29	
Ümit Burnu 112, 115, 121, 125, 126, 139, 293	
<i>Üstübü</i> 47	
Vadi-i Huban 56	
Vaki 54	
Velho, Álvaro 69	
Venedik 68, 79, 101, 107, 108, 109, 130, 145, 147, 196, 203, 279, 281, 282, 283, 286, 288, 289, 290, 292, 293	
Venedik Kumpanyası 108	
Vicayanagar devleti 137	
<i>Vilayet</i> 171, 262	Yemen Beylerbeyi 112, 160
Vilâyet-i Hind 53	<i>Yeniçeri</i> 80, 147, 148, 165, 180
Vilâyet-i Maşrık 56	Yeni dünya 252
Villa dos Rumes 80	<i>Yeni Hristiyan</i> 122
<i>Viranşehir za'feranı</i> 291	<i>Yönetici sınıf</i> 127
Viyana 116	Yunanistan 72
Wake, C. H. H. 128, 282	
Washington 94, 138, 161, 177, 303	<i>Zarbozan</i> 47, 52, 144
Whiteway, R. S. 208, 214	Zebid 45, 49, 55, 56, 136, 148, 171
Witteck, Paul 59	Zekiye 176
Yahudi 122	<i>Zencefil</i> 276, 277, 279, 283, 290
Yahudiler 27, 96	Zeydi 136
Yahya, Şeyh 83	Zeylaa 51, 57, 58
Yavuz, Hulusi 22	<i>Zift</i> 47, 52, 143
<i>Yelken bezi</i> 47, 52	Zufar 142
Yemen 10, 22, 27, 28, 44, 45, 47, 49, 50, 55, 56, 73, 78, 83, 87, 112, 113, 127,	